

IV. 36 Vasištha vysvětluje, jak existuje prostor v neomezeném Vědomí.

RÁMA se zeptal: Neomezené Vědomí je transcendentální, překračuje tedy oblast zkušenosti. Řekni mi, prosím, jak v něm existuje tento vesmír.

VASIŠTHA odpověděl: Ó Rámo, vesmír existuje v neomezeném Vědomí tak, jako na klidném moři existují vlny, které teprve přijdou. Vlny jsou od moře neoddělitelné, ale mohou vytvořit zdání, že jsou něčím odděleným. Neomezené Vědomí je neprojevené, ač je všudypřítomné, stejně jako je neprojevený, ale všude existující prostor. Odraz předmětu v křišťálu nelze považovat za skutečný, ale ani jej nelze považovat za zcela neskutečný. Podobně o vesmíru odrážejícím se v neomezeném Vědomí nelze říci, že je skutečný, ani že je neskutečný. A tak jako zůstává prostor neovlivněn mraky, které v něm plují, je neomezené Vědomí neovlivněno a nedotčeno vesmírem, který se v něm zjevuje. Podobně jako vidíme světlo díky tomu, že se na něčem odráží, odhaluje se neomezené Vědomí prostřednictvím různých těl. Vědomí je ve své podstatě beze jmen a forem, ale jména a formy jsou přisouzeny jeho odrazům.

Vědomí odrážející se ve Vědomí září jako Vědomí a jako Vědomí existuje. Přesto ten, kdo je nevědomý, byť sám sebe považuje za moudrého a rozumného člověka, má představu, že tu vzniká a existuje něco jiného než toto Vědomí. Nevědomému člověku se Vědomí jeví jako projevený svět, moudrému člověku se totéž Vědomí jeví jako jedno jediné Já. Samotnému Vědomí se říká čiré zakoušení, a právě díky němu svítí Slunce a všechny bytosti si užívají života.

Vědomí nebylo stvořeno a nezanikne. Je věčné a projevený svět je k němu připoután podobně jako vlny k oceánu. Pokud se Vědomí odrazí samo v sobě, objeví se pocit „Já jsem“, který dá vzniknout rozmanitosti. Vědomí jako prostor dovolí semínku vyklíčit, jako vzduch zvedne klíček k obloze, jako voda jej vyživí, jako země jej upevní a jako světlo odhalí nový život. A právě vědomí v semínku se v příhodné chvíli projeví jako plod.

Různá roční období i s jejich charakteristikami nejsou nic jiného než Vědomí. Díky Vědomí se celý vesmír se všemi bytostmi udržuje v existenci, dokud nepřijde kosmický zánik.